Savivaldybių žinios

Nr. 9 (889) 2020 m. spalio 17 d. Išeina šeštadieniais

LIETUVOS SAVIVALDYBĖS 2020

MARIJAMPOLĖS REGIONO SAVIVALDYBĖS INTEGRUOJASI Į MODULĮ „M 4.0“

Romo Gurklio nuotr.

2–9 p.

Marijampolės regiono savivaldybių merai (iš kairės) Vilkaviškio rajono meras Algirdas Neiberka, Kalvarijos savivaldybės meras Vincas Plikaitis, Šakių rajono meras regiono plėtros tarybos pirmininkas Edgaras Pilypaitis, Marijampolės savivaldybės meras Povilas Isoda ir Kazlų Rūdos savivaldybės meras Mantas Varaška prieš susitikimą su Lietuvos prezidentu Gitanu Nausėda ankstyvą pavasarį.

SAVIVALDYBIŲ PASIEKIMAI ĮVERTINTI „AUKSINĖMIS KRIVŪLĖMIS“ 10–13 p.

BENDRUOMENĖS ŠVYTURIAI – KELIAS Į SĖKMĘ 20 p.

LIETUVIŲ TAUTA IR UŽ ATLANTO TAUTA 29 p.

ĮVYKIAI KUPIŠKIO SOCIALINĖS GLOBOS NAMUOSE: TVARKOS UŽTIKRINIMAS AR SUSIDOROJIMAS? 30–31 p.

9 771392 246000

MARIJAMPOLĖS REGIONAS

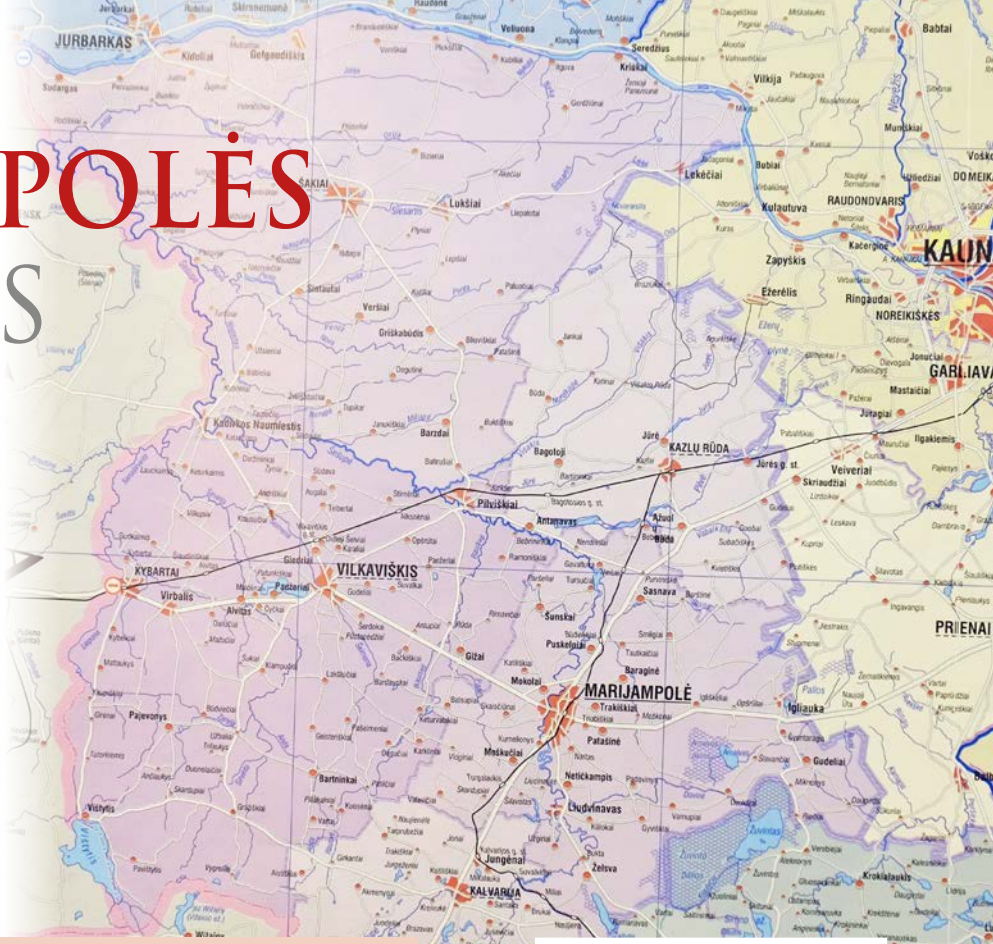

Rimutė GRUŠIENĖ

KRAŠTO TURTAI: DERLINGA ŽEMĖ, KULTŪRA IR ŽMONĖS

Marijampolės regionas yra vienas iš dviejų Lietuvos regionų, kuriame miesto gyventojų dalis yra mažesnė nei kaimo.

Tai maisto, medienos ir metalo gamybos srityse besispecializuojantis regionas, kuriame veikia stiprių maisto, metalo ir medienos produkciją eksportuojančių įmonių. Daugiausia bendrosios pridėtinės vertės regione sukuriama apdirbamosios gamybos didmeninės ir mažmeninės prekybos, bei remonto, transporto ir saugojimo sektoriuose. Tai regionas, kurio vienam gyventojui tenkančios materialiosios investicijos apdirbamosios gamybos sektoriuose, gerokai viršija šalies vidurkį – regione yra 608 eurai, Lietuvos vidurkis 432 eurai.

Regione sukuriama daugiau nei dešimtadalis šalies bendrosios žemės ūkio produkcijos (4–ta vieta šalies mastu) – vyrauja augalininkystės produkcija. Šakių rajono savivaldybė pasižymi didele žemės ūkio specializacija. Vien šioje savivaldybėje sukuriama daugiau kaip 5 proc. šalies produkcijos.

„Visgi pagal regione sukuriamą pridėtinę vertę, esame tarp mažiausią dalį sukuriančių regionų. Regione pradėjus veikti Marijampolės LEZ, pastebimi teigiami pokyčiai ir augimas tiesioginių užsienio investicijų, tenkančių vienam regiono gyventojui, – pažymi regiono plėtros tarybos pirmininkas Edgaras Pilypaitis. – Marijampolės regionas dėl geografinės padėties ir jame esančios susisiekimo infrastruktūros, Lietuvos bendrojo plano koncepcijoje išskirtas nacionalinio lygmens susisiekimo paslaugas teikiančiu centru.

Kaip pažymi tarybos pirmininkas, Marijampolės regionas – tai regionas, kuriame gyvenant ir dirbant neteks laiko švaistyti transporto kamščiuose ir kurio darželiuose nėra nesibaigiančių eilių, o socialinės ir būtinosios medicininės paslaugos teikiamos arti gyventojo. Marijampolės regione didėja kultūrinių paslaugų įvairovė. Klausytojų ratą plečia ir vis garsiau už regiono ribų minimi kasmetiniai muzikos festivaliai: Šv. Jurgio meno sezonas ir Marijampolė Music park festivalis Marijampolėje, Paežerių dvaro festivalis Vilkaviškio rajono savivaldybėje, Beatričės vasaros festivalis Šakių rajono savivaldybėje. Nors rekreacinis turizmas nėra regiono stiprybė dėl ribotų gamtinių išteklių, visgi yra išskirtinių objektų, kurie lankomi ir mėgstami. Šakių ir Vilkaviškio rajono savivaldybėse esantys dvarai (Gelgaudiškio, Zyplių ir Kidulių (Šakių rajono savivaldybėje), Paežerių (Vilkaviškio rajono savivaldybė), istorinės atminties paminklai (Jono Basanavičiaus gimtinė, Jono Jablonskio tėviškė–muziejus ir kt.) populiarūs tarp vietos turistų. Šakių rajono savivaldybėje esantys Sudargo piliakalniai, pasak turistų, niekuo nenusileidžia Kernavės.

Marijampolės regione žemės derlingumo balas aukščiausias iš visų regionų – 44,16, Lietuvos vidurkis – 37,76, o Šakių rajono savivaldybėje aukščiausias iš visų šalies savivaldybių – 51,48.

Marijampolės gatvės menas – kasmet vis nauji piešiniai ant miesto pastatų patraukia ne tik vietos, bet ir užsienio turistų dėmesį. Tai kasmetinio, unikalus pasaulio menininkų projekto, apjungiančio Marijampolę, Londoną ir Niujorką, rezultatas. Vieną iš piešinių – menininko Ray Bartkaus kūrinį „Tekantis gyvenimas“, galima buvo išvysti ant žurnalo „National Geographic Lietuva“ priedo viršelio.

PAMATAS BENDRADARBIAVIMUI PAKLOTAS

„Yra planų ir ateičiai. Štai Kazlų Rūdos savivaldybė puoselėja „kitokio“ turizmo idėją – lėto gyvenimo, be technologijų, išnaudojant vietos gamtinį potencialą ar net Šaltojo karo laikus menančius objektus“, – regiono plėtros galimybes, panaudojant kiekvienos savivaldybės ypatumus, apžvelgia regiono plėtros tarybos pirmininkas Edgaras Pilypaitis.

Edgaras PILYPAITIS

Regiono plėtros tarybos pirmininkas Šakių rajono meras

Pasak jo, pamatas bendradarbiavimui paklotas. Marijampolės regiono savivaldybės, įgyvendindamos komunalinių atliekų tvarkymo sistemos diegimo funkciją, yra bendrai įsteigusios UAB Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centrą, kuriam pavesta diegti, administruoti, valdyti ir plėtoti Marijampolės regioninę atliekų tvarkymo sistemą, teikti viešąsias paslaugas atliekų naudojimo, perdirbimo ir tvarkymo srityje.

„Marijampolės regiono plėtros taryboje derintasi dėl bendrų iniciatyvų ir klausimų, susijusių su regionui aktualių specialistų ren-

Šakių skverą puošia plieno konstrukcijos 24 varpų karilionas, kurį nuliejo viena geriausių varpų liejyklų Olandijoje „Royal Eijsbouts", o kariliono konstravimą kuravo kompozitorius karilionininkas Giedrius Kuprevičius. Varpų muziką galite išgirsti darbo dienai prasidedant, jai įpusėjus ar besibaigiant.

gimu regiono aukštojo mokslo (Marijampolės kolegija) ir profesinio mokymo (Marijampolės profesinio rengimo centras) įstaigose, – pasakoja pirmininkas. – Regione bendradarbiaujant su socialiniais ir ekonominiais partneriais parengta Marijampolės regiono specializacijos programa. Joje atsispindi tai, kuo šis regionas stiprus ir ką ketiname stiprinti bei kam skirti dėmesį. Regione pasirinkta plėtoti maisto, medienos, metalo sektorius, tai derinant su atitinkamos kvalifikacijos specialistų paruošimu, taip viską apjungiant į integruotą modulį „M 4.0". Prieš kelerius metus „inventorizavome" regione investicijoms tinkamus sklypus. Pamažu mezgasi bendros iniciatyvos viešinti regioną turizmo srityje."

Tačiau tai tik pirminis regioninio bendradarbiavimo įdirbis. „Visgi, bendrų projektų įgyvendinimas vyksta gan vangiai, nes savivaldybės tame neįžvelgia didelės pridėtinės vertės arba poreikio, o ir savivaldybėms deleguotos funkcijos bei turimi finansiniai ištekliai yra riboti", – kliūtis regioniniam bendradarbiavimui įvardija Edgaras Pilypaitis

Regione 50,9 proc. sudaro kaimo gyventojai, 49,08 proc. miesto gyventojai. Lietuvos vidurkis – 67,35 proc. miesto gyventojai.

Kol kas regiono gyvenime nejuntamas ir šių metų viduryje priimto naujos redakcijos Regioninės plėtros įstatymo poveikis. „Kol kas realaus ir apčiuopiamo dar nieko neįvyko, nes tik neseniai buvo išleisti poįstatyminiai teisės aktai. Pirmas žingsnis – susitikti visiems regiono merams ir susidėlioti darbų seką, kad viskas įvyktų iki įstatyme numatytos datos – 2021 m. kovo 1 dienos", – sako regiono plėtros tarybos pirmininkas.

ŠAKIAI RENGIASI RIMTAM GALVOSŪKIUI

„Šakiai išskirtinėj ir nepavydėtinoj situacijoj – esame regiono pakraštyje ir pagal Baltąją knygą bei Nacionalinę pažangos programą turėsime spręsti rimtą galvosūkį, – paprašytas papasakoti apie Šakių rajono ypatumus, sako Šakių rajono meras Edgaras Pilypaitis. –

Pagal lietuviškos kilmės prekių eksportą regionas yra septintoje vietoje – 2,8 proc.

Rengiant regiono plėtros planą, dalį funkcijų turėsime derinti su Jurbarko savivaldybe, kad atitiktume minėtuose dokumentuose iškeltus tų funkcijų pasiekiamumo aspektus atstumo ir laiko atžvilgiu. Funkcinių zonų kūrimas įgalinant tarpsavivaldybinį bendradarbiavimą bus ir galimybės, bet ir didelis iššūkis susitariant nekonkuruoti. Tačiau politikoje tai gali būti traktuojama kaip silpnumo ženklas, tad reikės būti pasiruošus deginti populiarumo reitingus progreso naudai."

Pasiteiravus apie pastarųjų metų projektus, turėjusius įtakos rajono gyventojų gerovei, meras pabrėžė, kad žmonės labiau vertina tai, už ko pirmiausiai ir greičiausiai akis užkliūva. „Pastaruoju laiku sparčiai pasistūmėjo rajono kelių bei gatvių rekonstrukcija ir remontas, sparčiai diegiamos naujos technologijos miesteliams ir kaimams apšviesti, remontuojami

Savivaldybių žinios

„Savivaldybių žinios"
leidžiamas nuo 1996 m.

Markučių g. 15, LT- 11347 Vilnius,
el. p. *info@savzinios.lt*, interneto svetainė *www.savzinios.lt*
Direktorė Lina Belevičienė, tel. 8685 39454,
redaktorius Romas Gurklys, tel. 8685 39452,
Facebook savzinios Ieva Cataldo, *cataldoieva@gmail.com*

Spausdina AB „Spauda",
Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius,
www.spauda.com
ISSN 1392–2467

Mūsų partneris
Mano Kraštas

Šakių rajono Gelgaudiškio dvaras – XIX a. architektūros ansamblis ant Nemuno kranto. Tai vienas originaliausių ir didžiausių Lietuvos dvarų ansamblių. Dabar jame įsikūręs Gelgaudiškio kultūros centras.

Apdirbamosios gamybos sektoriuje sukuriama 34 proc. (viršija šalies vidurkį); didmeninės bei mažmeninės prekybos 21 proc.; remonto, transporto ir saugojimo 17 proc. (viršija šalies vidurkį) regiono bendrosios pridėtinės vertės.

bendruomeniniai pastatai ir viešosios erdvės, bet juk tai tik prielaidos darbams ir projektams, kurie sukurtų realią pridėtinę vertę. Be abejo, sukurta ir atnaujinta viešoji infrastruktūra traukia turistus. Ypač šiais metais dėl karantino galėjome pasidžiaugti ženkliai išaugusiais turistų srautais, bet iš jų išpešti daugiau naudos, kad jie Šakiuose paliktų daugiau pinigų, reikalinga ir privati iniciatyva, kuri, turiu pripažinti, nėra tokia aktyvi, kokios norėtųsi. Tikimės per šį rudenį ir žiemą įvertinti gautą patirtį, perskirstyti turimus resursus labiau sustiprinant potencialius traukos taškus ir ateinančiais metais tapti dar patrauklesniu kraštu, – lūkesčiais dalijasi meras. – Kitas savivaldybės darbo baras – ikimokyklinio amžiaus vaikų įtraukimas į darželius. Per pastarąjį laikotarpį rajone atidarytos keturios naujos pilnos dienos grupės ir praktiškai panaikintos anksčiau buvusios eilės. Didelį dėmesį skiriame socialinio ekonominio konteksto šeimų mažamečiams, kad jie kaip įmanoma anksčiau gautų kokybiško ugdymo paslaugas ir orios socialinės gyvensenos pavyzdį."

PLANAI IR LŪKESČIAI

Kalbantis apie artėjančius 2021 metus, meras pabrėžia, kad pagrindinis kitų metų uždavinys – nustatyti Marijampolės regiono plėtros ir investicijų gaires iki 2027 m. Marijampolės regiono plėtros plane. „Teks protingai ir toliaregiškai susiplanuoti ateinančių septynerių metų finansinę perspektyvą, tačiau nemažiau neramina, kaip baigsime šiuos savivaldybių finansinius metus, nes jau yra savivaldybių, besiskolinančių apyvartinių lėšų, kurias teks grąžinti per ateinančius metus. Manau, kad metai bus pakankamai įtempti ir dėl nuolat nepamatuotai auginamų žmonių lūkesčių, – sako Edgaras Pilypaitis. – Kol kas mažai aiškumo, ir kokia bus investavimo tvarka naujajame laikotarpyje. Šalies investicinė programa dar tik rengiama. Svarbu, kad brėžiant ateities investavimo gaires būtų atsižvelgiama į regionų poreikius, iniciatyvas ir klausoma jų nuomonės."

VICEMINISTRĖ: TURIZMO RŪŠIŲ ĮVAIROVĖ GALI BŪTI NAUDINGA SUVALKIJOS REGIONUI

Marijampolės turizmo ir verslo informaciniame centre įvykusiame susitikime – diskusijoje su regiono turizmo verslo atstovais ir Marijampolės savivaldybės administracija, kuriame dalyvavo Ekonomikos ir inovacijų viceministrė Vitalija Jankauskaitė-Milčiuvienė, ministro patarėjas Darius Liutikas ir „Keliauk Lietuvoje" vadovas Dalius Morkvėnas, buvo aptartos svarbiausios regiono turizmo sektoriaus plėtros kryptys, įvertinti verslininkų poreikiai, aptartos galimybės.

„Suvalkijos regionas kaip turistinė kryptis yra labai įdomi, nes apjungia skirtingas turizmo rūšis – verslo, sporto, taip pat religinio ir gastronominio turizmo šakas. Tokia įvairovė gali būti labai naudinga regionui – pritaikius rinkodaros priemones, turistams gali būti pasiūlyti paslaugų paketai, apimantys daugiau nei vieną sritį. Tai leistų ilgiau išlaikyti turistus regione ir padidinti pajamas iš turizmo. Galbūt vertėtų pagalvoti apie bendradarbiavimą tarp savivaldybių ir įvairių verslo subjektų kuriant tokius produktus", – pastebi Vitalija Jankauskaitė–Milčiuvienė.

Marijampolės kraštas pritraukia itin daug verslo turistų, kuriems aktualios apgyvendinimo paslaugos. Pasak viceministrės, siekiant pilnai išnaudoti regiono potencialą ir patenkinti visų turistų poreikius, būtina rinkti informaciją apie savivaldybėse su nakvyne apsistojančių turistų skaičius.

Šie renginiai užbaigė septynių susitikimų – diskusijų su turizmo sektoriaus atstovais įvairiuose Lietuvos regionuose ciklą.

Parengta pagal Ekonomikos ir inovacijų ministerijos inf.

RIETAVO SAVIVALDYBEI – 20!

Konferencijos dalyviai su garbės piliečiais ir meru Antanu Černeckiu prie Rietavo meno mokyklos.

Angelė KILČIAUSKAITĖ, Justė BRIGĖ

Kitaip negu ankstesniais metais, šiemet Rietavas svarbiausią metų šventę Mykolines šventė visą savaitę, nes kartu buvo paminėtos ir 20-osioms Rietavo savivaldybės metinės. Ryškiausias 20-mečio akcentas – rugsėjo 26 d. įvykusi konferencija.

PAGERBTI NUSIPELNĘ

Konferencijos pradžioje savivaldybės meras Auksinės krivūlės riteris Antanas Černeckis, šiose pareigose dirbantis nuo pirmosios savivaldybės įkūrimo dienos, pasveikino rietaviškius su gražia sukaktimi, nes savivaldybės įkūrimas turėjo įtakos šio krašto žmonių gyvenimo gerovei. „Šiandien mūsų savivaldybė švenčia gražų savivaldos 20-mečio jubiliejų. Ta diena, kai rietaviškiams atsivėrė durys į savivaldą, buvo svarbi ne tik mums, bet ir Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Elektrėnų ir Pagėgių gyventojams, – kalbėjo meras. – Pagal Lietuvos Respublikos 1999–12–21 Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymą, Rietavo savivaldybės steigimo ir veiklos pradžia – 2000 kovo 19 d. įvykusių rinkimų į savivaldybės tarybą diena. Tie metai Rietavo savivaldybės gyventojams buvo istoriškai reikšmingi ir džiaugsmingi – Rietavas atkūrė savivaldą su penkiomis seniūnijomis. Už atkaklumą ir didžiulį palaikymą atkuriant savivaldą esame dėkingi Rietavo iniciatyvinės grupės „Dėl Rietavo savivaldos“ nariams, tuometiniam Seimo nariui, signatarui Liudvikui Sabučiui, Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto biuro patarėjui Algirdui Astrauskui, anuometiniam Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministrui Sigitui Kakčiui, geranoriškai nusiteikusiems tuometiniams Plungės rajono savivaldybės tarybos nariams ir visiems kitiems, kurių aktyvios veiklos dėka buvo priimtas įstatymas dėl naujų savivaldybių steigimo. Į pirmojo šaukimo tarybą buvo išrinktas 21 narys. Visi žinojome, jog nebus lengva kurti ir planuoti savivaldybės gyvenimą, jos veiklą, plėtros strategiją. Svarbiausiu tikslu tapo Rietavo bendruomenės sukūrimas, atsakomybė už kiekvieną jos narį.“

Pasak mero, siekti užsibrėžto tikslo skatino rietaviškių palaikymas ir pasitikėjimas. „Nesiskundėme, nes visiems svarbiausia buvo tai, kad atgavome savivaldą, kad galime savarankiškai tvarkyti savo gyvenimą. Ir buvome teisūs – pamažu viskas susidėstė į savo vietas. Į bendrą darbą natūraliai įsiliejo ir seniūnijų kolektyvai“, – sakė meras.

Tad minint dvidešimtmetį netrūko nei sveikinimų, nei dovanų. Per konferenciją buvo perskaityti rietaviškiams atsiųsti premjero Sauliaus Skvernelio ir Lietuvos savivaldybių asociacijos prezidento Mindaugo Sinkevičiaus sveikinimai. Su švente rietaviškius sveikino Seimo nariai – Jurgis Razma Andriejus Stančikas ir Jonas Varkalys. Taip pat prieš du dešimtmečius dirbęs Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministru ir prisidėjęs prie Rietavo savivaldos atgimimo Sigitas Kaktys. Nepamiršo gerą žodį tarti Rietavo Garbės pilietis kunigas rezidentas Česlovas Degutis. Su dovanomis atvyko irgi prieš dvidešimt metų įsteigtų savivaldybių – Pagėgių ir Elektrėnų merai Vaidas Bendaravičius ir Kęstutis Vaitukaitis. Sveikino ir kaimyninės Plungės rajono savivaldybės meras Audrius Klišonis.

Tądien Rietavo Garbės piliečių gretas papildė dailininkas scenografas Henrikas Ciparis, Kauno valstybinės filharmonijos vadovas, Pažaislio muzikos festivalio koordinatorius Justinas Krėpšta, Lietuvos istorijos instituto skyriaus vedėja, humanitarinių mokslų daktarė Ramunė Šmigelskytė-Stukienė ir agronomas, politinis ir visuomenės veikėjas Jonas Jagminas.

DARBAI IR POKYČIAI

Konferencijos metu meras Antanas Černeckis apžvelgė ir ryškiausius Rietavo ir visos savivaldybės pokyčius. „Per dvidešimt metų padaryta tikrai daug. Nesugebėsiu išvardyti visų nuveiktų darbų, o nuspręsti, kuris iš jų buvo pats svarbiausias, dar sunkiau. Kiekvienas darbas yra didelis ir svarbus, jeigu jis paliečia konkretų žmogų ir bent maža dalimi palengvina jo problemų sprendimą, – kalbėjo meras. – Įgyvendinome ne vieną dešimtį projektų. Pastatyta moderni, biokuru kūrenama katilinė, rekonstruotos ir išasfaltuotos ne tik Rietavo, Tverų, Medingėnų, bet ir kitų gyvenviečių gatvės. Rietave atnaujinta nemažai daugiabučių gyvenamųjų namų, įrengta žemės ūkio ir kitai produkcijai skirta turgavietė. Mieste ir didesnėse gyvenvietėse sutvarkyta elektros tiekimo ir apšvietimo infrastruktūra – atramas su laidais pakeitė požeminiai kabeliai. Pastatyti nauji vandens valymo įrenginiai Rietave, Tveruose ir Medingėnuose. Daliai socialinių būstų ir bendruomenių namų pritaikytas geoterminis šildymas. Naujai nutiestais vandentiekio ir nuotekų tinklais naudojasi 97 proc. Rietavo gyventojų. Į Rietavą nutiestas gamtinių dujų dujotiekis. Galime džiaugtis pėsčiųjų ir dviračių takais, vaikų žaidimų ir suaugusiesiems skirtomis sportinių įrenginių aikštelėmis.“

Pasak mero, dabar savivaldybė gali pasidžiaugti sutvarkyta kultūros infrastruktūra: seni pastatai modernizuoti, atstatyti, prikelti naujam gyvenimui. Pačiame Rietave, dvaro teritorijoje, perstatytas ir naujoms reikmės pritaikytas vienas iš dvaro pastatų – Rietavo savivaldybės kultūros centras ir turizmo ir verslo informacijos centras persikėlė į renovuotas modernias patalpas, įrengtas buvusioje kunigaikščių Oginskių karietinėje. Atnaujintas Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejus.

Į rekonstruotą buvusios Oginskių muzikantinės pastatą persikėlė Rietavo Mykolo Kleopo Oginskio meno mokykla. Baigta sporto komplekso prie Rietavo Lauryno Ivinskio gimnazijos statyba. Pradėtas kompleksinis Rietavo miesto tvarkymas pagal tikslinės teritorijos sutvarkymo planą.

„Daug dėmesio skiriama sveikatos ir socialinei sritims. Veikia trys pirminės sveikatos priežiūros įstaigos ir slaugos ligoninė, kurios pastatas renovuotas. Savivaldybė finansavo medicininės įrangos, transporto įsigijimo išlai-

das, – vardijo Antanas Černeckis. – Socialinė apsauga – viena iš svarbiausių savivaldybės veiklos sričių, reikalaujanti daug žmogiškųjų ir finansinių išteklių. Rietave įsikūrusiuose Parapijos senelių globos namuose šiuo metu gyvena 64 vyresnio amžiaus žmonės. Garbaus amžiaus rietaviškių išlaikymui skiriama nemažai lėšų, tačiau daugelis, nors ir negalėdami pasirūpinti savimi, nenori gyventi globos namuose. Todėl buvo įsteigtas Rietavo socialinių paslaugų centras, teikiantis senyvo amžiaus žmonėms paslaugas namuose. Prieš 15 metų buvo įsteigtas Rietavo savivaldybės bendruomenės rėmimo fondas, kuris susiklosčius ekstremaliai situacijai, finansiškai remia savivaldybės vaikus ir jaunimą. 2006-ųjų rudenį Tveruose įsisteigė Dienos centras, kuriame kasdien lankosi ir pagalbos sulaukia socialinės rizikos šeimų vaikai. Daug dėmesio skiriama neįgaliųjų integracijai į visuomenę. Savivaldybė remia Rietavo neįgaliųjų draugijos ir sutrikusio intelekto žmonių bendrijos „Rietavo viltis“ veiklą.“

Meras kiekvienoje srityje minėjo įgyvendintus projektus, pasiektus gerus rezultatus. Jis pasidžiaugė švietimo, kultūros, bendruomenių veikla.

„Radosi naujų tradicijų. Metų pabaigoje vyksta Padėkos vakaras, kuriame Gerumo angelais apdovanojami labiausiai nusipelnę bendruomenės atstovai. Birželio 1-ąją vyksta Vaikystės šventė, kurios metu pasveikinami per metus gimę mažieji savivaldybės piliečiai. Kita tradicija – kasmet visą savaitę trunkančios Teatro dienos. Kaimuose ir gyvenvietėse itin pamėgtos Seniūnijų dienos. O kur dar Joninės, Užgavėnės, kiti renginiai, kuriuos savivaldybės gyventojams dovanoja Rietavo kultūros centras, Irenėjaus Oginskio viešoji biblioteka, bendruomenės, – minėjo meras. – Kultūriniame ir sportiniame savivaldybės gyvenime aktyviai dalyvauja Rietavo žirgynas. Čia vyksta šventinės Mykolinių žemės ūkio technikos, gyvulių, ūkininkų išaugintų gėrybių parodos, žirgų konkūrai, organizuojamos vaikų vasaros stovyklos, Žemaitijos dailininkų plenerai.“

Savivaldybės darbas įvertintas Auksinėmis krivūlėmis. 2009 metais gavome Auksinę krivūlę „Už bendruomenės sveikatos aplinkos gerinimą“, 2011-aisiais – „Už rezultatyvius regioninius projektus“, 2015 m. – „Už viešosios diplomatijos puoselėjimą“. Savivaldybių indekso reitinge esame įsitvirtinę pirmajame dvidešimtuke.

„Mes visuomet vertinome ir vertiname savivaldybėje gyvenančių ar iš šio krašto kilusių žmonių indėlį gerinant ir gražinant mūsų gyvenimą. 2001 metais buvo įsteigtas aukščiausias Rietavo savivaldybės apdovanojimas – Garbės piliečio vardas. Pirmajai už pasaulinio lygio nuopelnus dviračių sporte, Rietavo vardo garsinimą užsienyje Garbės piliečio vardas suteiktas Dianai Žiliūtei. Šiemet šis garbingas vardas suteiktas dar keturiems Rietavo savivaldybei nusipelniusiems žmonėms“, – kalbėjo Antanas Černeckis.

SAVIVALDYBĖS SĖKMĘ LEMIA NE JOS DYDIS

Kaip pabrėžė konferencijoje dalyvavęs tuometinis Valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministras Sigitas Kaktys, savivaldybės veiklos sėkmė ne nuo jos dydžio priklauso. Būtent jam dirbant ministru susikūrė kelios nedidelės savivaldybės.

„Mano likimas žymia dalimi iki lemtingų 1999 m. buvo susaistytas su savivalda. Nuo 1990 m. būdamas tuometinės Mažeikių tarybos pirmininko pavaduotoju, o vėliau ir meru turėjau galimybę susipažinti su įvairių šalių savivaldos padėtimi. Man atrodė, kad Lietuvai priimtinas Švedijos, Vokietijos, Danijos, Austrijos ir kai kurių kitų šalių pavyzdys. Ten valstybės sektorius yra nubrėžęs aiškesnes ribas su savivalda. Niekas neabejojo tada ir dabar šių šalių viešų paslaugų teikimo gyventojams kokybe. Ši mano nuomonė nepakito ir dabar, – motyvus, paskatinusius palaikyti naujų savivaldybių kūrimosi idėją, vardijo Sigitas Kaktys. – Lietuva paveldėjo sovietinį rajonų, vykdomųjų komitetų palikimą. Jis gajus ir šiandien. Net pavadinimas išliko tas pats – „rajonas“. Skundžiamės, kad valdžia toli nuo paprasto žmogaus rūpesčių. Bet kitaip ir negali būti „žiedinėse“ savivaldybėse. Ten didesnio miesto savivaldybė yra aplink ją supančios savivaldybės viduryje. Tokioje išsklaidytoje savivaldybėje negali formuotis normali, sveika bendruomenė. Ją mažai saisto bendri švietimo, kultūros, sveikatos priežiūros ir kitų prigimtinių savivaldybei tenkančių paslaugų valdymas. Tokios arba panašios mintys buvo tada, kai pradėjome 1999 m. intensyviai ieškoti galimybių steigti naujas savivaldybes. Susikūrė palankios sąlygos – buvo priimtas naujas vietos savivaldos įstatymas, patikslinta jo redakcija, apibrėžtos naujos vietos savivaldos proporcinės rinkimų sistemos galimybės, 1999 m. gegužės mėnesį priimta beveik bendru sutarimu Europos vietos savivaldos chartija. Administracinės teritorinės reformos pagrindus leido sustiprinti gyventojų vietos apklausų nuostatai, administracinių teritorinių vienetų ir jų ribų nustatymo nuostatos bei bene svarbiausias to meto įvykis – savivaldos plėtros klausimais įvykusi 1999 m. liepos mėn. konferencija prezidentūroje. Naujų savivaldybių steigimą tvirtai rėmė ir tuometinis prezidentas Valdas Adamkus.“

Prabėgus 20 metų, buvęs ministras Sigitas Kaktys tvirtai sako, kad džiaugiasi, jog tada nepritrūko valios sprendimui įgyvendinti. „Su šiuo sprendimu pralindome tarsi per adatos skylutę. Naujų savivaldybių steigimas valstybės biudžetui kainavo kiek daugiau nei 6 mln. litų. Pavyzdžiui minimai Rietavo savivaldybei steigti buvo numatyta 1,8 mln. litų. Už šiuos pinigus turėjo būti įkurtos 86 darbo naujoje savivaldybėje vietos ir nupirktas bei sutvarkytas savivaldybės pastatas. Kai kurioms savivaldybėms teko pradėti savo darbą nuo minusinio biudžeto. Joms teko dalis ankstesnės „motininės“ savivaldybės proporcingai gyventojų skaičiui skolos dalis. Ypač tai buvo aktualu Elektrėnų savivaldybei, atskilusiai nuo Trakų ir Rietavo – atidalintai nuo Plungės. Tačiau sunkumai naujas bendruomenes tik dar labiau sutelkė darbui. Šiandien jos puikiai veikia, sulaukia gyventojų pasitikėjimo. Tikiu, kad demokratijos plėtra, viešo intereso tenkinimas, paslaugų vietos bendruomenėms optimizavimas tiesiogiai susijęs su naujų savivaldybių steigimu. Gal naujame etape reikėtų panaikinti bent žiedines savivaldybes“, – mintimis dalijosi Sigitas Kaktys.

Tradicinis Oginskio Polonezas Rietavo svečiams.

LIETUVIŲ TAUTA IR UŽ ATLANTO TAUTA

Į Niujorką dabartinė lietuvių bendruomenės kopirmininkė Gintarė Bukauskienė atvyko 1989 metais. Anot Gintarės, ji niekada nenutolo nuo savo tautiečių, jai miela būti greta jų ir kurti įvairiausius nedidelės apimties projektus. Gintarei teko ir vargoninkauti, ir dirbti lituanistinėje mokykloje, ir dalyvauti kultūriniame sambūryje „Niujorkiečiai šalia mūsų“, iš kurio ji perėjo į Lietuvių bendruomenės veiklą. Pagrindinė G. Bukauskienės veikla – pedagogika, bet ir lietuvybei ji skiria nemažai laiko.

Kokios nuotaikos Niujorko lietuvių bendruomenėje?

Kovo mėnesį, smogus COVID 19 pandemijai, visų niujorkiečių nuotaika buvo slogi. Kai mirčių skaičius pasiekė 800 per parą, mieste tvyrojo nežinomybė ir nejauki tyla. Apie lietuvišką veiklą nebuvo nė minties. Žmonės stengėsi būti namuose, vengė bet kokių susibūrimų. Niujorke žmonės paisė valstijos gubernatoriaus A. Cuomo nurodymų, dėvėjo kaukes, laikėsi atstumo. Susirgimų skaičiui mažėjant, jau gegužės pabaigoje – birželio pradžioje situacija mieste pradėjo gerėti. Lietuvos Generalinis konsulatas Niujorke organizavo tremtinių vardų skaitymą, kuriame dalyvavo mūsų bendruomenės kopirmininkė Laima Šileikytė-Hood. Džiugu, kad labai gražiai bendradarbiaujame su konsulatu. Konsulato komanda visuomet pasiruošusi patarti, padėti ir pasidalyti informacija.

Pagrindinė Niujorke veikianti Apreiškimo bažnyčia jau kviečia į sekmadienio mišias, tačiau Lituanistinė Maironio vardo mokykla dirba nuotoliniu būdu. Bendruomenės renginius taip pat dar stengiamės ruošti virtualiai. Rugsėjo mėnesį padėkojome lietuviams medikams, dirbantiems mieste ir jo apylinkėse. Manau, kad gyvai rinktis dar neskubėsime, kadangi kaip ir Lietuvoje koronavirusas gajus ir rudenėjant vėl daugėja susirgimų atvejų.

Kada buvo įkurta bendruomenė?

Bendruomenės narių skaičius Niujorke itin išaugo po Antrojo pasaulinio karo, kai karo nublokšti tautiečiai iš Europos atvyko į JAV. Tai – vadinamoji „dipukų“ (Displaced Person) karta. Daug nerimo išgyvenę tautiečiai natūraliai juto trauką būti vieni šalia kitų. Brukline įsikūrė Apreiškimo bažnyčia, pritraukusi daug tautiečių. Bažnyčia iki šiol yra pagrindinė tikinčiųjų tautiečių susibūrimo vieta. Anksčiau veikė dar kelios bažnyčių, deja, dėl įvairių priežasčių, išliko tik viena.

Lietuvių bendruomenė Niujorke yra įvairi. Vyresni bendruomenės nariai dar priklauso „dipukų“ kartai. Nemažą dalį sudaro „trečiabangiai“, dažnai išvykę jau iš laisvos Lietuvos. Dar viena bendruomenės dalis – JAV gimę vaikai, sutuoktiniai, iš Lietuvos įvairiais laikais išvykę žydų, karaimų tautybės žmonės. Visi, norintys priklausyti lietuvių bendruomenei, yra laukiami.

Kiekvienais metais aptariame veiklą ir mėginame savo sumanymus įgyvendinti, organizuodami įvairius renginius. Mūsų tikslas – išlaikyti tradicijas ir drauge judėti su šiandienos Lietuva. Norime būti svetingais apsilankantiems menininkams, mokslo atstovams ir esant galimybei – ruošti jų susitikimus su bendruomenės nariais. Nepaprastai daug šioje srityje daro ir Lietuvos Generalinis konsulatas Niujorke. Bendruomenės nariai noriai lankosi konsulato organizuojamuose renginiuose.

Kokie rūpesčiai kamuoja bendruomenę?

Manau, nesuklysiu sakydama, kad miesto dydis. Atstumai dideli, nemažas lietuvių skaičius yra pasklidęs po Niujorko priemiesčius, todėl gana sunku suburti žmones darbo dienų vakaraus, nes po darbo atvykti į miestą ir sugrįžti namo dažnam yra per sunku. Todėl didesni renginiai vyksta savaitgaliais.

Ar jaučiate Lietuvos dėmesį pasaulio lietuviams?

Išeivija aktyviai dalyvauja Dainų ir šokių šventėse, kituose tautiniuose renginiuose. Tautiečiai, atvykę iš Lietuvos, taip pat noriai dalijasi savo kūrybiniais pasiekimais. Supratimas, kad lietuvių tauta nėra vien tie žmonės, kurie gyvena Lietuvoje, stiprėja ir auga. Dalis išvyko vedami jaunatviško polėkio ir smalsumo, kiti – studijuoti ar dirbti ir sukūrė šeimas, treti tiesiog ieškojo geresnio gyvenimo. Manau, kad nė vienas pasirinkimas neturėtų būti kliūtimi asmens lietuviškai tapatybei ir apribojimu vadinti save lietuviu(e) bei išlaikyti, susigrąžinti ar įgyti Lietuvos pilietybę.

Turintys Lietuvos piliečio teises dalyvauja Lietuvos politiniame gyvenime. Ir šį kartą balsavome už kandidatus į Lietuvos Respublikos Seimą.

Vyriausiosios rinkimų komisijos išankstiniais duomenimis naujuose Seimo rinkimuose dalyvavo per 30 tūkst. tautiečių, Niujorke – per 600 rinkėjų balsavo paštu.

Kalbino Ieva Cataldo

ĮVYKIAI KUPIŠKIO SOCIALINĖS GLOBOS NAMUOSE: **TVARKOS UŽTIKRINIMAS AR SUSIDOROJIMAS?**

Justė BRIGĖ

Apsilankyti Kupiškio socialinės globos namuose „Savivaldybių žinių“ redakciją paskatino dvi priežastys. Viena – buvo smalsu pamatyti namus, griaunančius praeityje susiformavusias nuostatas apie globos namų gyventojams suteiktas prastas gyvenimo sąlygas. Kita – pabandyti išsiaiškinti, kuo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai neįtinka dabartinis globos namų direktorius Rolandas Paltinas, kad ministerijos kancleris Karolis Vaitkevičius jam mainais už geranorišką pasitraukimą iš užimamų pareigų prieš kelis mėnesius siūlė „Gerumo žvaigždės“ apdovanojimą, trijų mėnesių atlyginimo dydžio išmoką ir direktoriaus patarėjo etatą.

SUKURTOS PUIKIOS GYVENIMO SĄLYGOS

Kupiškio socialinės globos namai yra vieni iš 34 Socialinei apsaugos ir darbo ministerijai pavaldžių globos namų. Kupiškio socialinės globos namuose apgyvendinami asmenys, kuriems dėl proto negalios ar psichinių sutrikimų nustatytas 0–40 procentų darbingumo lygis, specialusis nuolatinės slaugos ar nuolatinės priežiūros poreikis arba nustatytas didelių ar vidutinių specialiųjų poreikių lygis. Globos namuose gyvena 150 gyventojai.

„Vykdydami Socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintą perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams 2014–2020 metų veiksmų planą, globos namuose buvo pradėtos teikti laikino atokvėpio paslaugos, kurios sudarė galimybę neįgaliems asmenims gauti socialinę globą tam tikrą laikotarpį, kai jį prižiūrintys asmenys artimieji išvyksta atostogauti, mokytis, suserga ar iškyla kitos priežastys, dėl kurių negali prižiūrėti neįgaliojo, – pokyčius apžvelgia globos namų direktorius Rolandas Paltinas.

Plečiant bendruomeninių paslaugų tinklą, didinant paslaugų prieinamumą, pernai įkurtos 9 vietos dienos socialinės globos paslaugoms teikti. Kaip pažymi direktorius, naujos paslaugos greitai sulaukė pripažinimo.

„Siekiame sukurti gyventojams pilnavertį gyvenimą ir geras gyvenimo bei užimtumo sąlygas, kad jie jaustųsi pilnaverčiais visuomenės nariais. Vadovaujantis artumo namų aplinkai, privatumo, orumo, saviraiškos ir pagalbos sau principais, stengiamės padėti gyventojams integruotis į visuomenę“, – globos namus pristato direktorius Rolandas Paltinas.

Kaip teatras prasideda nuo rūbinės, taip namai – nuo kiemo.

O aplinka išties puikiai sutvarkyta ir pastoviai prižiūrima. Prie namų yra nemažas sodas, bitynas. Net namelis katėms pastatytas. Kad ir ką besakytų apie šiuos keturkojus pūkuotukus, jie vis tik namų šilumos ir jaukumo dalis.

„Mūsų gyventojai jas maitina, glosto, o pernai ir namelį joms padarėme, – pasakoja direktorius, rodydamas namų aplinką. – Birželio pirmomis dienomis globos namuose, ant kalvelės, pasodinome trešnių sodą. Ateinantį pavasarį jos turėtų džiuginti savo žiedais, o vasarą lauksime pirmojo uogų derliaus.“

Įėjus į globos namų fojė, pasitiko būrelis gyventojų. Iš salės skambėjo balsingųjų traukiama daina. Vaikštinėjant po globos namus, į akis krito ideali tvarka, gražūs baldai, augančios gėlės. Niekur nesijuto nemalonaus, bent jau anksčiau panašiose įstaigose tvyrojusio kvapo. „Kai švara ir tvarka, nėra ir kvapo“, – į mūsų nusistebėjimą atsakė direktorius.

Sukurtos ne tik jaukios gyvenamosios patalpos, bet sudarytos sąlygos pilnaverčiam gyvenimui. Įrengta treniruoklių salė su higienos patalpomis, pastatytas biliardo stalas, yra medžio dailės, keramikos dirbtuvės. Poilsio kambarys, masažinės kėdės ir dar daugelis dalykų labiau primena SPA centrą nei globos namus.

Gyventojų patogumui įrengta virtuvė. „Vakar buvo išėję grybauti, tai grįžę virė grybus, paskui visi vaišinosi“, – sako Rolandas Paltinas.

Globos namų direktorius Rolandas Paltinas (antras iš kairės) su komanda.

Nedidelės virtuvėlės yra ir prie gyventojų kambarių. Prie visų jų įrengti modernūs higienos kambariai.

Globos namuose yra valgykla, tad vieni gyventojai ateina pavalgyti į ją, kitiems, kuriems sunku vaikščioti, maistas atnešamas į kambarį.

Globos namuose yra skalbykla, teikia paslaugas kirpėja.

GYVENIMAS NUO AUDITO IKI AUDITO

Nepaisant čia kuriamo gražaus gyvenimo, globos namų administracija, pasak direktoriaus, sulaukia ministerijos nepasitikėjimo, tad auditoriai čia – dažni svečiai.

Direktorius rodo šių metų vasario 17 d. baigto audito ataskaitą. Auditas truko nuo 2019 metų gruodžio 30 dienos. Kiek keistokai atrodo prieš pat Naujųjų metų sutikimą pasirodę auditoriai. Juk namai jau ruošėsi šventei, tačiau ministerija priėmė tokį sprendimą. Po pusantro mėnesio trukusio tikrinimo buvo surašytas aktas, kuriame nurodomi audito metu nustatyti asmens duomenų tvarkymo neatitikimai:

*Duomenų apsaugos pareigūnu paskirtas asmuo neatitinka reikalavimų dėl profesinių savybių, teisės ir praktikos ekspertinių žinių, nėra mokymų darbuotojams, dirbantiems su asmens duomenimis, neparengta ir nepatvirtinta darbuotojų asmens duomenų saugojimo politika, įgyvendinimo priemonės;

*Neužtikrinamas pranešėjų konfidencialumas, kai žmonės įstaigos viduje siekia pranešti apie pažeidimus;

*Sandėliuose atsargos laikomos netvarkingai, neįmanoma jų suskaičiuoti ir identifikuoti;

*Nesilaikoma visų reikalaujamų viešųjų pirkimų procedūrų;

*Nesilaikoma pareigos tinkamai deklaruoti viešuosius ir privačius interesus.

„Tai nebuvo ypatingi pažeidimai, mes juos greitai sutvarkėme“, – teigia globos namų direktorius.

Rugsėjo 30 d. pateiktoje audito ataskaitoje teigiama, kad rekomendacijos įgyvendintos iš dalies, vis dar yra problemų su viešųjų pirkimų procedūrų laikymusi.

MĮSLINGI UŽKULISINIAI ŽAIDIMAI

Atrodytų, ir kas čia ypatingo šioje istorijoje ir dėl ko Kupiškio socialinės globos namų administracijai auditas primena kažkieno užsakymu vykdomą susidorojimą. Išties direktoriaus kalbas būtų galima pavadinti fobijomis, jei ne šios vasaros nutikimas.

Kupiškio socialinės globos namuose apsilankęs Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kancleris Karolis Vaitkevičius užvedė gan keistas derybas, kurių įrašas pasklido viešojoje erdvėje. Kancleris Rolandui Paltinui pasiūlė mainais ir už gražiuoju paliktas pareigas įteikti „Gerumo

žvaigždės“ apdovanojimą, trijų mėnesių atlyginimą bei derybas su naujuoju direktoriumi dėl direktoriaus patarėjo etato įsteigimo. „Aš atvažiuoju su pasiūlymu. Kadangi ministrui irgi nedaug liko, jisai norėtų gražiai atsisveikinti ir norėtų jums įteikti. Aš mačiau jau viceministrės yra pasirašyta „Gerumo žvaigždė. Ministerijos apdovanojimas. Už ilgamečius nuopelnus mūsų sistemoje, nes jau daug metų dirbate“, – tokie ministerijos kanclerio žodžiai skamba įraše.

„Tačiau man liko šimtadienis iki mano jubiliejaus“, – į derybas leidosi Rolandas Paltinas. Jo gimtadienis – spalio 12 diena.

„Tiek nelauksime. Mes labai norėtume jus liepos 6-osios proga gražiai palydėti į užtarnautą poilsį. (…) Mes norėtume jums susitarimo būdu sumokėti trijų mėnesių atlyginimą, įteikti žvaigždę, pasikviesti merą, spaudą, padaryti gražią šventę liepos 6-osios proga“, – laukti gimtadienio nesutiko kancleris.

„Man toks ministerijos pasiūlymas labai įtartinas, nes prieš tris mėnesius ta pati ministerija man buvo skyrusi nuobaudą. Jei prastai dirbu, kaip gali būti teikiama „Gerumo žvaigždė“, o jei esu nusipelnęs to apdovanojimo, nesuprantamas pastaruoju metu atsiradęs spaudimas“, – redakcijai sakė Rolandas Paltinas.

Iš įrašo galima suprasti, kad kancleris R. Paltinui pažadėjo padėti susitarti su naujuoju globos namų vadovų, kad šis jam patarėjo etatą su tūkstančiu eurų įsteigtų, jei šis atsisakytų pareigų. Direktoriui paprašius prie žadamos patarėjo algos pridėti dar 20 eurų, kancleris neprieštaraudamas sutinka.

Viešojoje erdvėje pasklidus įrašui, kelis mėnesius Kupiškio socialinės globos namai gyveno laukime: nei žvaigždės, nei atleidimo. O rudenį auditas vėl pasirodė. Rugsėjo 30 dienos audito ataskaitoje vėl fiksuotas reikalavimų neatitikimas. Tiesa, tik vienas – viešieji pirkimai.

Liks 70-metį pasitikęs Rolandas Paltinas globos namų direktoriumi ar bus paprašytas išeiti, parodys laikas. Viešojoje erdvėje pateikti Karolio Vaitkevičiaus žodžiai, kad siūlydami „Gerumo žvaigždę“ ir trijų mėnesių atlyginimą, ministerijos vadovai norėjo direktoriui tik gero.

SUMANYMUOSE – PAAUGLIŲ DIENOS CENTRAS UTENOJE

Lolita KAMINSKIENĖ

Baigiantis rugsėjui Utenos rajono savivaldybė sulaukė netikėtų svečių: susitikti su rajono meru Alvydu Katinu, mero pavaduotoju Vitalijumi Šeršniovu ir patarėju Henriku Zabiela – atvyko du garsūs uteniškiai – krepšininkas Jonas Valančiūnas ir krepšinio komentatorius Linas Kunigėlis. Kartu su jais atvyko Jono Valančiūno paramos fondo direktorė Lina Gedmintienė.

Jonas Valančiūnas savo vardo paramos fondą įkūrė 2017 m. Fondo veikla susieta su pagalba vaikams ir paaugliams nuo 14 iki 18 metų. Pirmasis žingsnis, siekiant padėti socialinę atskirtį išgyvenantiems vaikams, – Vilniuje 2018 m. įkurti paauglių dienos namai „Išvien“.

Abu uteniškiai turi sumanymą – paauglių dienos centrus, panašius į „Išvien“, kurti ir kituose Lietuvos miestuose. Susitikę su Utenos rajono savivaldybės vadovais svečiai kaip tik aptarė galimybę vaikų ir paauglių dienos centrą įkurti Utenoje.

Nors Utenos rajone vaikams, patiriantiems socialinę riziką, paslaugos yra išplėtotos (rajone šiuo metu iš viso veikia 12 vaikų dienos centrų, kuriuos lanko 250 vaikų. 45 proc. jų – iš socialinės rizikos veiksnius patiriančių šeimų), bet dar vieno dienos centro atsiradimui savivaldybės vadovai vieningai pritarė. Tad susitikime buvo aptartas ir patalpų, reikalingų centrui steigti, klausimas.

Baigiantis susitikimui meras svečiams įteikė Utenos, laimės miesto, ženkliukus ir pakvietė nusifotografuoti prie miesto herbo.

SOCIALINIŲ DARBUOTOJŲ DIENA VARĖNOJE

Rūta AVERKIENĖ

Varėnos rajonas ne tik pagal plotą didžiausias, bet ir vienas iš sparčiausiai senėjančių rajonų Lietuvoje, tad dirbančių socialinį darbą žmonių poreikis nuolat didėja. Savivaldybės įstaigose ir aštuoniose seniūnijose pasiaukojamą darbą rūpinantis senyvo amžiaus, neįgaliųjų, socialinės rizikos, paliktų be tėvų globos vaikų ir kitokias problemas turinčių gyventojų socialine gerove rūpinasi daugiau kaip šimtas trisdešimt darbuotojų.

Lietuvos socialinių darbuotojų dienos proga šiose įstaigose apsilankę Varėnos rajono savivaldybės vadovai darbuotojus pasveikino su profesine švente, dėkojo už nuoširdų jų darbą. Kiekvienam šių įstaigų darbuotojui rajono vadovai įteikė po saulėgrąžos žiedą, o įstaigų vadovams padėkas. Karantino metu labiausiai su rizikomis susijusį darbą dirbusiems buvo padovanoti kuponai poilsiui.

Gražią šventinę popietę surengė Varėnos socialinių paslaugų centro bendruomenė, kurioje dalyvavo ir Varėnos bendruomeninių vaikų globos namų darbuotojų kolektyvas. Darbuotojus sveikindamas rajono meras Algis Kašėta dėkojo už jų kasdienį didelės ištvermės reikalaujantį darbą. „Jūs esat verti didžiausių padėkos žodžių. Tegu sėkmė jus lydi ir darbe, ir asmeninime gyvenime“. Už profesionaliai atliekamą darbą meras padėkojo savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vedėjai Daliai Stankevičiūtei ir skyriaus darbuotojoms.

Daug gražių sveikinimo ir padėkos žodžių šių įstaigų darbuotojams skyrė Varėnos rajono savivaldybės administracijos direktorius Alvydas Verbickas ir pavaduotoja Vilma Miškinienė. Labiausiai su rizikomis darbe karantino laikotarpiu susidūrusiems darbuotojams buvo padovanoti kuponai poilsiui. Šventiniam jų stalui buvo įteikti šimtalapiai.

Šventiškai nusiteikę darbuotojai pasidžiaugė, kad jų darbe labai smagu sulaukti ir padėkos žodžių, ir įvertinimo, kuris suteikia stiprybės ir leidžia pajusti savo darbo svarbą ir prasmę.

CENTRALIZUOTI VIEŠIEJI PIRKIMAI

CPO.
centrinė perkančioji organizacija

Kuriame Lietuvos ateitį
2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa

Viešoji įstaiga CPO LT, įgyvendindama ES struktūrinių fondų lėšomis dalinai finansuojamą projektą „Centralizuotų viešųjų pirkimų, vykdomų per VšĮ CPO LT elektroninį katalogą, valdymo sistemos plėtra“, sudarė galimybes šalies savivaldybių perkančiųjų organizacijų darbuotojams įgyti kompetencijų, būtinų vykdyti viešuosius pirkimus elektroninėje erdvėje.

Viešosios įstaigos CPO LT elektroniniu įrankiu vykdant viešuosius pirkimus naudojasi beveik 4000 perkančiųjų organizacijų, iš kurių dauguma yra savivaldos ir joms pavaldžios įstaigos.

„Kaip rodo apklausos, tik 31 proc. darbuotojų viešųjų pirkimų vykdymas yra pagrindinė veikla, o likusiems – papildomos funkcijos. Todėl natūralu, kad jiems trūksta praktinių įgūdžių bei žinių šioje srityje. Įgyvendindami projektą, siekiame užpildyti šią spragą ir sudaryti galimybę darbuotojams įgyti kompetencijas, reikalingas profesionaliam viešųjų pirkimų vykdymui“, – sako CPO LT direktorius Darius Vedrickas.

Atsižvelgiant į COVID-19 pandemijos grėsmę, atsisakyta tradicinių seminarų „gyvai“ ir jie perkelti į elektroninę erdvę, kurioje sukurta nuotolinio mokymo platforma. Šalies savivaldybių perkančiųjų organizacijų darbuotojams sudarytos patogios galimybės su visa mokymų medžiaga susipažinti per kelias darbo dienas, mokymąsi derinant su atliekamomis darbo funkcijomis. Seminaro dalyviams siūlomos aktualios viešųjų pirkimų vykdymo temos: kaip gerai atlikti „namų darbus“ ir efektyviai pirkti per CPO LT elektroninį įrankį, teisingai administruoti sudarytas sutartis, išnaudoti konsoliduotus pirkimus siekiant sinergijos ir kt. Mokymų platformoje taip pat sudaryta galimybė kiekvienam dalyviui įsivertinti savo žinias ir pasiruošimą vykdyti viešuosius pirkimus elektroniniame kataloge, atliekant testus.

Mokymuose jau dalyvavo daugiau kaip 700 specialistų, vykdančių viešuosius pirkimus CPO LT elektroniniame kataloge. Kaip teigia mokymų dalyvė, Jonavos rajono savivaldybės Viešųjų pirkimų skyriaus vedėja Sandra Rusonienė, CPO LT rengiami mokymai padeda didinti kompetencijas, reikalingas profesionaliam viešųjų pirkimų vykdymui. „Tokio pobūdžio mokymai, gilinantys viešųjų pirkimų žinias, naudingi visuomet. Viešųjų pirkimų veikloje nuolat atsiranda naujų, nežinomų dalykų, Viešųjų pirkimų įstatymas yra nuolat besikeičiantis, CPO LT siūlomi katalogai nuolat plečiasi ir pasiūlo vis daugiau prekių, paslaugų ar darbų, reikalingų perkančiosioms organizacijoms, – apie mokymų naudą atsiliepia Sandra Rusonienė. – Nuotolinio mokymosi platforma naudinga tuo, kad su visa medžiaga galima susipažinti kelių dienų laikotarpyje, pasirenkant patogiausią laiką. Išklausęs pranešimus kiekvienas dalyvis gali pasitikrinti įgytas žinias atliekant testo užduotis.“

Seminaro dalyvių apklausa rodo, kad mokymai vertinami kaip efektyvi ir naudinga priemonė. Net 79,53 proc. respondentų įvertino seminarą „puikiai“ ir „labai gerai“, pabrėždami, kad visa informaciją yra naudinga ir svarbi bei bus taikoma praktikoje (tai pažymėjo beveik 96 proc. apklaustųjų).

CPO LT kviečia šalies savivaldybės išnaudoti galimybę nuotoliniuose mokymuose kelti specialistų kompetencijas, kurios padės vykdyti viešuosius pirkimus elektroniniame kataloge greitai, skaidriai, taip pat taupant administracinius, finansinius ir laiko resursus.

„Įgyvendindami projektą, siekiame užpildyti praktinių įgūdžių bei žinių spragą ir sudaryti galimybę darbuotojams įgyti kompetencijas, reikalingas profesionaliam viešųjų pirkimų vykdymui“, – sako CPO LT direktorius Darius Vedrickas.

MAŽEIKIŲ SAVIVALDOS ŠIMTMETIS

Kristina GALDIKĖ

Spalio 8 d. Mažeikių muziejuje vyko konferencija, skirta Mažeikių savivaldos šimtmečiui. Į konferenciją „Mažeikių savivaldai 100. Fragmentai iš tyrinėjimų“ suėjo suvažiavo visas pulkas lektorių iš Klaipėdos, Vilniaus ir Mažeikių. Renginio dalyvius ir klausytojus pasveikino Mažeikių rajono meras Vidmantas Macevičius, savivaldybės administracijos direktorius Saulius Šiurys. Vadovai dėkojo už padarytą didelį darbą organizuojant konferenciją, džiaugėsi šia iniciatyva.

Konferencijos dalyviai apžvelgė Mažeikių miesto istoriją skirtingais aspektais. Kraštotyrininkas A. Vilkas pristatė pirmąjį Mažeikių burmistrą Feliksą Pračkauską, muziejininkai M. Buknys ir V. Ramanauskas atskleidė „tamsiuosius“ savivaldos užkulisius. Seimo kanceliarijos Parlamentarizmo istorinės atminties skyriaus patarėja Dr. Vilma Akmenytė-Ruzgienė apžvelgė, kaip dažnai Mažeikių klausimas buvo nagrinėjamas Lietuvos Respublikos Seime 1920–1926 m. Apibendrindama ji kalbėjo: „Liepoja – Latvijos skrynia su uostu, o Mažeikiai – Lietuvos raktas (skryniai atrakinti) su geležinkeliu.“ Klaipėdos universiteto prof. dr. Angelija Bučienė pasakojo apie dar vieną svarbią miesto arteriją – Ventos upę, jos hidrometrinius tyrimus. Pirmasis miesto meras Jonas Jurkus dalijosi savo prisiminimais apie darbą savivaldoje. Klaipėdos universiteto doc. dr. Eduardas Spiriajevas aptarė rajono socialinę ir ekonominę raidą, turistinį potencialą.

1332 m. istoriniuose šaltiniuose Mažeikių vardas pirmą kartą paminėtas kaip vietovė. Pasak Livonijos kronikos, 1332 m. Livonijos ordino magistro Everhardo vadovaujama kariuomenė „įvykdė karo žygį į netikėlių žemaičių kraštą ir pasiekė Mazeikią (Mažeikius) ir Windeikia dvarus“. O 1920 m. kovo 1 d. įkurta Mažeikių miesto savivaldybė, todėl ši data ir laikoma Mažeikių miesto gimimo diena.

Dieną prieš konferenciją Mažeikių muziejuje atidaryta fotografijų paroda „Mažeikių miesto šimtmetis“. Joje – Mažeikių miesto įvykiai, išskirtinumas, miesto gyventojų istorijos. Eksponuojama per pusšimtis Mažeikių muziejaus surengto konkurso metu atrinktų darbų. Parodos pristatymo metu pasveikinti laimėtojai.

25 dalyviai atsiuntė 160 fotografijų, kurios buvo vertinamos keturiose grupėse: originaliausia, istoriškai vertingiausia, publikos mylimiausia ir rėmėjų simpatija. Fotografijų darbai muziejuje bus eksponuojami spalio–lapkričio mėnesiais.

Ir pagaliau. Mažeikiai sulaukė istorinės dienos – atidarytas eismas per viaduką. Spalio 7 d. pavakarę atidarytas eismas per viaduką, sujungusį senamiestį su mikrorajonu. Šis neeilinis įvykis sukūrė šventę visai miesto bendruomenei. Ir pasibaigus šventei, eismas per viaduką nesustojo – automobiliai važiavo nenutrūkstama eile.

Miesto padangę drebino Mažeikių Vytauto Klovos muzikos mokyklos Sedos skyriaus pučiamųjų orkestras „Griaustinis“ su Moksleivių namų šokių studijos „Saulė“ šokėjomis, virš viaduko keliskart praskrido lėktuvas, pilotuojamas Giedriaus Gaižausko. Simbolinę eismo atidarymo juostą perkirpo Mažeikių rajono mero pavaduotojos Sigutė Bernotienė ir Lina Rimkienė, renginio organizatorius Dovydas Punia, rangovų atstovai, šauliai, miestiečiai. Viaduką apšvietė UAB „Fejeras“ įspūdingi fejerverkai.

Pirmieji naujuoju statiniu riedėjo klubo „Ašvėne MCC“ baikeriai, šauliai, senoviniai automobiliai. Paskui juos patraukė miestiečiai su įvairiomis transporto priemonėmis: automobiliais, paspirtukais, dviračiais.

MERO **PILIETIŠKUMO PAMOKA**

Jolanta ŠIURKUVIENĖ

Artėjančios Vietos savivaldos dienos proga įvyko Akmenės rajono ugdymo įstaigų devintų ir Naujosios Akmenės miesto Ramučių gimnazijos I klasių mokinių nuotolinis pokalbis su rajono meru Vitalijumi Mitrofanovu – pilietiškumo pamoka.

Meras mokiniams apibūdino, kas yra vietos savivalda, supažindino su rajono aktualijomis ir jaunimo galimybėmis, atsakė į klausimus. Paaiškėjo, kad gimnazistai žino, kuo gyvena Akmenės kraštas, jie, pavyzdžiui, domėjosi Krašto apsaugos ministerijos pasiūlymu įkurdinti Vakarų Lietuvoje karinį poligoną ir klausė mero nuomonės apie tai. Meras pažadėjo išpildyti ir konkretų kruopiškių moksleivių prašymą – jų patogumui įrengti dviračių stoginę.

Susitikime dalyvavęs savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus vedėjas Darius Rekis atsakė į gimnazistų klausimus dėl nuotolinio mokymosi galimybės: kol kas tam buvo numatyta tik viena diena po spalio 11-osios Seimo rinkimų, kol bus dezinfekuojamos ugdymo įstaigų patalpos, kuriose vyko balsavimas.

Pilietiškumo pamokas rajono vyresniųjų klasių moksleiviams meras Vitalijus Mitrofanovas prieš Vietos savivaldos dieną organizuoja jau ne vienerius metus. Tačiau šiemet šis tradicinis renginys, atsižvelgus į koronaviruso pandemijos nulemtus žmonių sambūrio ribojimus, vyko ne akis į akį, o kompiuterių ekranuose.

ESAME VIENA **DIDELĖ ŠEIMA**

Jurgita KANAPICKĖ

Alytaus rajono savivaldybėje Vietos savivaldos dieną darbuotojams iš mero reprezentacijos fondo padovanota apsaugos nuo Covid-19 rinkinių, saldumynų. Sveikinimai ir kuklios dovanėlės pasiekė visus savivaldybės įstaigų ir institucijų darbuotojus – mokytojus, medikus, slaugytojus, kultūros, bibliotekos ir jų filialų žmones, seniūnijų darbuotojus.

„Spalio 10-oji – Vietos savivaldos diena. Tegul ji sujungia mus visus: Alytaus rajono gyventojus, įmonių, įstaigų, organizacijų darbuotojus, esame viena didelė šeima. Be jūsų kasdienio darbo neįsivaizduojama stipri ir atsakinga savivalda. Džiaugiuosi, kad esate ir dirbate kartu, sveikinu su visų mūsų bendra švente!“ – tokį sveikinimą gavo Alytaus rajono savivaldybės tarybos nariai, administracijos ir įstaigų darbuotojai.

Tarybos posėdžių salėje susirinkusius savivaldybės darbuotojus, seniūnus, įstaigų vadovus pasveikino Alytaus rajono meras Algirdas Vrubliauskas. „Esame stipri, profesionali komanda! Savivaldybė kartu yra ir sudėtinė valstybės aparato dalis, tad nuo mūsų darbo, komandos susiklausymo, geranoriškumo bendraujant su gyventojais priklauso žmonių pasitikėjimas valstybe,“- sakė A. Vrubliauskas.

Minėjime dalyvavo ir dovana bei mero padėka už Alytaus rajono vardo garsinimą, kūrybiškumą ir jaunatvišką energiją apdovanota muzikinio projekto „Dainuok su manim“ nugalėtoja Vakarė Jarmalavičiūtė. Aktyviausius, veikliausius savivaldybės ir įstaigų darbuotojus meras apdovanojo padėkomis ir piniginėmis premijomis, dovanų čekiu.

Savivaldybės darbuotojai taip pat buvo pavaišinti tortu ir apdovanoti apsaugos nuo koronavirusinės infekcijos rinkiniais.

Alytaus rajono savivaldybė dėkoja Medūkštos kaimo gyventojui Fabijonui Delindai už padovanotus kardelius, kurie Vietos savivaldos dienos proga papuošė tarybos posėdžių salę.

VIETOS SAVIVALDOS **DIENA IGNALINOJE**

Lina KOVALEVSKIENĖ

Šventės išvakarėse Vietos savivaldos diena paminėta ir Ignalinos rajono savivaldybėje. Meras Justas Rasikas pasveikino savivaldybės administracijos darbuotojus, visiems dėkojo už darbus, linkėjo geresnio vienas kito supratimo, bendravimo ir bendradarbiavimo. Šie metai, pasak mero, tikrai nelengvi jau vien dėl užklupusios pandemijos. Tačiau būtent šiuo metu išryškėjo žmonių sutelktumas ir netgi kai kurių pasiaukojimas. Savivaldybės administracijos direktorė Jūratė Balinskienė dėkojo daugiausia gelbėjusiems karantino metu, ypač vairuotojams, civilinės saugos specialistui, dirbusiems net naktimis. Padėkos taip pat įteiktos ūkininkams ir verslininkams, pavasarį pagelbėjusiems Ignalinos miesto seniūnijai įrengiant paplūdimio futbolo aikštelę.

Padėka ir pinigine premija už aukštus sporto pasiekimus ir Ignalinos vardo garsinimą apdovanota Lietuvos motokroso moterų klasės čempionato nugalėtoja Adrija Skudutytė. Meras jai taip pat dovanojo savivaldybės ženklelį ir linkėjo jį segėti svarbių varžybų metu ir niekada neužmiršti gimtojo krašto.

Šventės proga nuo savivaldybės administracijos kolektyvo su šiltais palinkėjimais savivaldybės vadovams įteikta saldi dovana. Na, o savivaldybės darbuotojai ne tik kartu dirba, bet moka ir draugiškai poilsiauti. Visi pakviesti pasižiūrėti foto vaizdų ir prisiminti šių metų keliones į Biržus, Telšius, vasaros baidarių žygį Žeimenos upe ir savivaldybės komandos dalyvavimą Drakonų valčių varžybose Palūšėje.